

Erotika „atlydžio“ epochos sovietmečio Lietuvos kine: kūno reprezentacija, kino stilius ir sociokultūriniai pokyčiai

Disertacijoje nagrinėjama erotikos reprezentacija sovietmečio Lietuvos kine. Pirmojoje disertacijos dalyje, taikant Janet Staiger pasiūlytą istorinės kino recepcijos prieigą, analizuojamas sovietmečio Lietuvos kino diskursas ir jame cirkuliavę erotikos interpretavimo būdai. Tyrimas atskleidžia, kad nors vietinėje kino spaudoje buvo nuosekliai siekiama reguliuoti potencialias erotikos reikšmes, toks viešas temos aptarimas kartu sudarė sąlygas reikštis ir oficialaus vertinimo neatitinkančioms reikšmėms. Todėl viešajame sovietmečio Lietuvos diskurse galima fiksuoti tam tikrą erotizacijos procesą, dėl kurio erotika vietiniams kino spaudos skaitytojams ir kino žiūrovams tapo gana gerai pažįstama tema.

Antrojoje disertacijos dalyje, pasitelkiant su Davidu Bordwellu siejamą kino stiliaus istorijos analizę, nagrinėjami Lietuvos kino studijoje sukurti filmai. Šioje dalyje parodoma, kad, nepaisant nuolatinės su erotika siejamų apnuoginto kūno vaizdų kontrolės, tokie vaizdai gana nuosekliai pasirodydavo vietinėje kino produkcijoje. Besikeičiantis kino stilius, kino technika ir sociokultūrinis kontekstas vietos kino kūrėjams leido apnuogintą kūną įtraukti į naujos kino kalbos paieškas, o todėl sovietmečio Lietuvos kinas išryškėja kaip viena iš sričių, kurioje taip pat buvo perbrėžiamos vizualaus leistinumų, kūno reprezentacijos ir erotinių reikšmių ribos. Taigi vietinė kino produkcija disertacijoje vertinama kaip sritis, kurioje taip pat vyko sovietmečio Lietuvos viešojo diskurso erotizacija.

Pasitelkus šias dvi prieigas, „atlydžio“ laikotarpio sovietmečio Lietuvos kinas disertacijoje atsiskleidžia kaip laukas, kuriame oficialiai deklaruojamas sovietinio kino „skaidrumas“ ėmė pastebimai skilinėti, o apnuogintas kūnas tapo ne tik ideologinės ir institucinės kontrolės objektu, bet ir reikšmingu kino kalbos, kūrybinių eksperimentų bei recepcijos elementu.